



Hjördis Levin, Masken uti rosen. Nymalthusianism och födelsekontroll i Sverige 1880-1910. Propaganda och motstånd.

**Brutus Östling Bokförlag
Symposion 1994.**

En intressant och läsvärd redogörelse för den svenska debatten om födelsekontroll och sedlighet omkring förra sekelskiftet. Överbefolkning sågs som ett problem redan vid början av 1800-talet, och engelsmannen Robert Malthus teorier om att den kunde hejdas genom uppskjutna äktenskap och avhållsamhet fick stor spridning. Ett halvt sekel senare menade de s.k. nymalthusianerna att människor skulle få upplysning om preventivmetoder för att hejda befolkningsökningen.

Hjördis Levin visar hur dessa idéer fick fotfäste i Sverige genom radikala män som Knut Wicksell och Hinke Berggren. De fick emot sig såväl sedlighetsrörelsen som kvinnorörelsen.

1910 kom preventivlagen. Debatten gick mellan två olika ideologier, idealism och materialism. Tidigare var förhållanden mellan könen en fråga om barnalstring och att säkra egendom och arv. Nu blev det viktigt med fysisk attraktion, sexuellt nöje och genetiskt arv. Syftet var att kvinnorna skulle få större frihet och undvika att slitas ut av många graviditeter. Men, säger Levin, syftet var också att göra kvinnorna mer inställda på sex. För den åsikten har Hjördis Levin angripits av manliga forskare som också kritiserade hennes bok "Testiklar-nas herravälde".

Aase Bang